

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/19/1936

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	03.07.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	20.05.2019 (registreeritud inspektsioonis 22.05.2019)
Teabevaldaja	Rail Baltic Estonia OÜ aadress: Endla 16, 10142 Tallinn e-post: info@rbe.ee
Vaide esitaja	MTÜ ARB aadress: Mardi talu, Pirgu küla, 79401 Raplamaa e-posti aadress: toimkond@avalikultraibalticust.ee

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 24.04.2019 esitas vaide esitaja Rail Baltic Estonia OÜ-le teabenõude, milles palus saata Tallinna Ülikooli poolt teostatud uuringu, millest kirjutas Ärileht. Juhul kui töö pole veel valmis, palus vaide esitaja saata koopia vahetulemusest.
2. 25.04.2019 keeldus Rail Baltic Estonia teabenõude täitmisest teatades, et uuringu tellijaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning uuring avalikustatakse peale seda kui valmib lõplik versioon, s.o. mai-juuni 2019. Samuti palus Rail Baltic Estonia OÜ (RBE) vaide esitajat teabe saamiseks pöörduda Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poole, kes on uuringu tellijaks.
3. Vaide esitajat see vastus ei rahuldanud ning ta esitas RBE tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Osühing Rail Baltic Estonia (RBE) keeldus väljastamast meie poolt küsitud dokumente (Uuring „Rail Baltic“ trassikoridori koostalitusvõimeks teiste logistikakanalitega“ aruanded ja / või vahearuanded) ning ei andud ka selget vastust, kas tal on küsitud dokumendid olemas (analoogselt haldusasjale 3-17-1638). Palume kohustada RBE-d vastama ja väljastama lisatud teabenõudega küsitud dokumendid:

- 1) *Vastama, kas neil on olemas meie poolt küsitud dokumendid.*
 - 2) *Väljastama küsitud dokumendid, juhul kui neil on dokumendid olemas*
- Asjakohased lepingud on MKM-I dokumendiregistris:*
<https://adr.rik.ee/mkm/dokument/5371143>
<https://adr.rik.ee/mkm/dokument/6156327>

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Käesolevaga teavitame Andmekaitseinspeksiooni 07.06.2019 esitatud järelepärimises nr 2.1.-3/19/1936 toodud küsimustele vastusena, et OÜ Rail Baltic Estonia sai Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt päritud andmed pärast 07.06.2019 esitatud järelepärimist ning avaldas vastavad uuringud oma veebilehel. Avaldatud materjalidele ei ole seatud ligipääsupiirangut.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida teabevaldaja valduses olevatest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid. Sama paragrahvi lõike 2 kohaselt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes juhul kui selleks on seadusest tulenev alus. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes.

Edastatud dokumentidest nähtub, et vaide esitaja on soovinud oma teabenõudes *uuringu „Rail Baltic“ trassikoridori koostalitusvõimeks teiste logistikakanalitega“ aruandeid ja / või vahearuandeid*. Rail Baltic Estonia OÜ (RBE) on teabenõude täitmisest keeldunud 25.04.2019 järgmise põhjendusega: „... *uuringu tellijaks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) ning meile teadaolevalt avalikustatakse uuring siis kui on valminud selle lõplik versioon, arvatavasti mais-juunis 2019*“. Täiendavalt on RBE samal päeval edastatud vastuses palunud vaide esitajat *pöörduda MKM-i poole*. Lisades *meil võib see aruanne tutvumiseks küll olemas olla, aga täpselt nii nagu me ei ole seda jaganud ajakirjanikuga, pole meil volitusi seda hetkel teiega jagada kuna RBE pole antud töö tellija*.

Eeltoodust võib aru saada, et RBE-l oli teabenõude esitamise ajal vaide esitaja soovitud dokumendid olemas, kuigi selgesõnaliselt seda väljendatud ei ole. Samas 03.05.2019 vastuses vaide esitaja täiendavale pöördumisele on RBE selgitanud, *et ei ole küsitud teabe suhtes teabevaldajaks*. RBE teada võib küsitud info puhul olla *teabevaldjaks MKM, kuna ministeerium on küsitud teabe tekkimise aluseks oleva tehingu osapool*. Eeltoodust tulenevalt leiab Andmekaitse Inspeksioon, et RBE ei ole menetlenud teabenõuet nõuetekohaselt.

RBE puhul on tegemist eraõigusliku juriidilise isikuga, kes on teabevaldajaks piiratud osas – juhul kui ta täidab avalikke ülesandeid, siis teabe osas, mis puudutab avalike ülesannete täitmist (AvTS § 5 lg 2) ning juhul kui ta on saanud riigilt eelarvelisi vahendeid, siis teabe osas, mis puudutab nende vahendite kasutamist (AvTS § 5 lg 3 p 2). Antud juhul puudub vaidlus selles, et küsitud teave puudutab ka RBE poolt avalike ülesannete täitmist ning kui küsitud teave on RBE valduses, siis on ta selle teabe osas teabevaldajaks.

Kuna RBE täidab avalikke ülesandeid ja on piiratud osas teabevaldajaks, siis on tal ka kohustus selgelt ja arusaadavalt teabenõuetele vastata. Ehk kui teabenõude esitamise ajal oli vaide esitaja soovitud dokument RBE valduses (olenemata sellest, mis eesmärgil see oli talle edastatud), oli RBE selles osas teabevaldajaks ning teabenõudele vastamisel oli RBE-l kohustus kas soovitud teave/dokument väljastada või keelduda selle väljastamisest. Teabenõude täitmisest keeldumine põhjusel, et RBE ei ole teabevaldaja oleks olnud õiguspärane ainult siis kui RBE valduses soovitud dokumente ei olnud või see ei puudutanud RBE avalike ülesannete täitmist. Sellisel juhul oleks tulnud selgesõnaliselt keelduda teabenõude täitmisest põhjusel, et RBE ei valda soovitud teavet või ei puuduta soovitud teave RBE avalike ülesannete täitmist. Antud juhul ei ole RBE vastuses üheselt arusaadav, kas nad valdavad soovitud teavet või ei, mistõttu ei ole RBE menetlenud teabenõuet nõuetekohaselt.

Vaide esitaja on samaaegselt esitanud samasisulise teabenõude ka MKM-ile ning MKM-i vastusest vaide esitajale nähtub, et MKM on kehtestanud vaide esitaja soovitud dokumentidele juurdepääsupiirangu AvTS § 35 lg 2 p 2 alusel. Seega ka juhul kui vaide esitaja soovitud dokumendid olid teabenõude esitamise ajal RBE valduses, puudus RBE-l õigus neid vaide esitajale väljastada. Nimelt sätestab AvTS § 38 lg 3, et asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabele on juurdepääsuõigus riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul oma ametiülesannete täitmiseks ning seda teavet ei tohi edastada kolmandatele isikutele ilma juurdepääsupiirangu kehtestanud asutuse loata. Ehk siis kui MKM on kehtestanud dokumentidele juurdepääsupiirangu, siis ei tohi RBE omaalgatuslikult neilt dokumentidelt piirangut eemaldada ning dokumente kellelegi väljastada, olenemata sellest kas piirangu kehtestamine on olnud õiguspärane või mitte.

Kuigi teabenõude vastusest ei ole üheselt arusaadav, kas teabenõude esitamise ajal olid RBE valduses vaide esitaja soovitud dokumendid, siis isegi juhul kui olid, ei olnud RBE-l teabenõude esitamise ajal õigust neid dokumente väljastada. Seega võib RBE-le ette heita ainult seda, et ta ei ole arusaadavalt põhjendanud teabenõude täitmisest keeldumist.

HMS § 5 lg 2 sätestab, et haldusmenetlus viiakse läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. Kuigi teabenõude täitmisest keeldumine on olnud õiguspärane, ei ole RBE nõuetekohaselt (selgelt ja arusaadavalt) keeldumist põhjendanud. HMS § 5 lg-st 2 ja proportsionaalsuse põhimõttest tulenevalt ei tee inspeksioon RBE-le siiski ettekirjutust põhjendada täiendavalt keeldumist, kuna keeldumise põhjendused on ära toodud käesolevas vaideotsuses. Küll aga tuleb RBE-l edaspidi teabenõuetele vastamisest keeldumise korral põhjendada keeldumist selgelt ja arusaadavalt, sh ka seda kas tema valduses on soovitud teave või ei.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
peainspektor
peadirektori volitusel